

MEDDELELSER

FRA

DET NORSKE MYRSELSKAP

Nr 3

Juni 1947

45. årgang

Redigert av dr. agr. Aasulv Løddesøl.

MYRENE I STANGE HERRED.

Av sekretær J. Heggelund Smith.

Myrene i Stange er undersøkt sommeren 1946 av Det norske myrselskap. For Stange almennings vedkommende er undersøkelsene utført etter rekvisisjon av almenningen, men for å få en samlet oversikt over myrene i hele herredet, er også de viktigste myrer utenom almenningen tatt med. Da Stange almenning for en del ligger i Romedal og Eidsvoll herreder, omfatter undersøkelsene også en del myrstrekninger utenom Stange herred.

Myrundersøkelsene er utført etter samme retningslinjer som tidligere er fastsatt for Det norske myrselskaps myrinventeringer*). Kartgrunnlaget for arbeidet i marken har for almenningens vedkommende vært skogkart i målestokk 1:25 000. Når det gjelder de såkalte Wedelskogene som er innkjøpt av Stange almenning og som ligger atskilt fra hovedskogen, er arealet av de enkelte myrer bestemt på grunnlag av skogkart i målestokk 1:5 000. Kartgrunnlaget for øvrig har vært gårds- eller skogkarter i større målestokk (1:2 000 og 1:4 000). Dessuten er arealet for et par myrers vedkommende oppgitt av eieren, og endelig er arealet av 7 myrer bestemt ved skritting.

De undersøkte myrer i almenningen er nummerert med fortløpende nummer og inntegnet på almenningskart i målestokk 1:25 000. Myrene i Wedelskogene og Stange bygd er lagt inn på et oversiktskart i målestokk 1:100 000 som er utarbeidet på grunnlag av rektangelkart. På dette kart er også almenningens grenser lagt inn. De enkelte myrtyper er på kartene skilt ut med forskjellig skravering. Til nærmere orientering om det undersøkte områdes beliggenhet er oversiktskartet gjengitt her i målestokk 1:300 000. Det utarbeidede kart over myrene i Stange almenning er derimot ikke tatt med her. En oversiktstabell over samtlige undersøkte myrer, hvor de viktigste data vedrørende hver enkelt myr er ført opp, har en heller ikke funnet å kunne ta med her.

*) Aasulv Løddesøl: Det norske myrselskaps myrinventeringer. Medd. fra D. N. M. 1941, s. 71—90.

Ved myrinventeringen er det tilsammen undersøkt 213 myrer med et samlet areal av 10.375 dekar. Det er som regel bare tatt ned myrer med større areal enn 10—15 dekar, da det i alminnelighet er av liten interesse å ta med mindre myrer ved en slik oversiktsmessig undersøkelse.

Tabell 1.

Totalareal, landareal og undersøkt myrareal innen det inventerte område.

Område	Totalareal, dekar	Landareal, dekar	Undersøkt myrareal i		
			Dekar	% av totalareal	% av landareal
<i>Stange almenning.</i>					
Innen Stange herred . .	120.009	117.222	9.467	7,89	8,08
Innen Romedal herred . .	1.236	1.236	48	3,88	3,88
Innen Eidsvoll herred . .	6.425	6.039	220	3,42	3,64
Sum for Stange almenning	127.670	124.497	9.735	7,63	7,82
<i>Stange herred.</i>					
Del av Stange almenning	120.009	117.222	9.467	7,89	8,08
Stange bygd	225.871	149.808	640	0,28	0,43
Sum for Stange herred .	345.880	267.030	10.107	2,92	3,78
<i>Undersøkt areal i alt.</i>					
Stange almenning	127.670	124.497	9.735	7,63	7,82
Stange bygd	225.871	149.808	640	0,28	0,43
Sum	353.541	274.305	10.375	2,93	3,78

I tabell 1 er gitt en oversikt over de undersøkte områders totalareal og landareal samt arealet av undersøkt myr.

Oppgave over totalareal og landareal vedrørende Stange herred skriver seg fra folketellingen i 1930, mens de tilsvarende arealer for Stange almenning skriver seg fra skogtakster over almenningen. Som det sees, ligger den alt overveiende del av myrene i Stange almenning.

Fjellgrunnen. Søre og midtre del av herredet hører til det sørøstlige Norges grunnfjellsområde, og fjellgrunnen består vesentlig av gneis og gammel granitt. I nordlige del av herredet består fjellgrunnen for en stor del av kambro-siluriske bergarter, bl. a. Inntar alunskifer et ganske stort areal.

De løse jordlag er i nord for en vesentlig del oppstått av

leir- og kalkrike bergarter som gir et fruktbart jordsmonn, og i denne del av herredet ligger da også den alt overveiende del av den dyrkede jord. Innen grunnfjellsområdet er berggrunnen for størstedelen dekket av et mer eller mindre storsteinete morenemateriale. Her finner vi et utpreget skoglandskap med lite dyrket jord. Terrenget i almenningen er forholdsvis sterkt kupert, men åsene er ikke høyere enn at skogen overalt går til topps. Høyeste punkt er Knukhøgda som ifølge rektangelkartet ligger 621 m o. h. For øvrig er fastmarka ikke tatt med i våre undersøkelser.

Myrene er som ved de tidligere myrinventeringer klassifisert etter Holmsens system*). I tabell 2 er gitt en oversikt over myrarealets fordeling på de utskilte myrtyper innen det undersøkte område. Som det sees er det skogmyrene, særlig av gran-bjørketypen, som dominerer i utbredelse. At denne myrtype inntar en så vidt stor del av arealet som 40,1 % skyldes nok delvis at en rekke myrer er grøftet for skog med ganske gunstig resultat. For øvrig inntar furumyrene 17,4 %, lyngrike og grasrike mosemyrer henholdsvis 16,9 % og 20,6 % og grasmyrer (starrmyrer og myrull-bjønnskjeggmyrer) 5,0 % av undersøkt myrareal. Krattmyr forekommer bare flekkevis og forholdsvis sjelden. De små myrarealer som kan regnes til denne type, er derfor slått sammen med gran-bjørkemyrene.

Under befaringen er myrene bedømt med tanke på utnyttelse både til dyrking og kulturbeite, skogproduksjon, brenntorv- og torvstrøproduksjon.

Ved bedømmelse til dyrking (og kulturbeite) er myrene under befaringen gruppert i 5 klasser etter dyrkingsverdet, nemlig:

- D 1 — Meget god dyrkingsmyr.
- D 2 — God dyrkingsmyr.
- D 3 — Noenlunde god dyrkingsmyr.
- D 4 — Mindre god dyrkingsmyr.
- D 5 — Dårlig dyrkingsmyr.

Det myrareal som har fått karakteren D 3 eller bedre utgjør til sammen 1.790 dekar eller vel 17 % av undersøkt myrareal. Alle dyrkingsmyrer, unntatt to småmyrer, ligger i Stange almenning. Det skulle som er satt ved D 3 antyder hvor en mener grensen bør trekkes når det blir spørsmål om hvilke myrer som først bør komme på tale til dyrking. Dermed er altså ikke sagt at de øvrige ikke kan eller bør dyrkes i det hele tatt. Egentlig er all myr dyrking et økonomisk spørsmål som gjør at grensen mellom dyrkingsverdig og ikke dyrkingsverdig myr blir noe flytende og sterkt avhengig av de lokale forhold.

*) Aasulv Løddesøl og Johannes Lid: Botaniske holdepunkter ved praktisk myrbedømmelse. Medd. fra D. N. M. 1943.

Tabell 2.

Sammendrag av undersøkt myrareal i Stange almenning og Stange herred.

Område	Myrtype												Området myrareal					
	Mosemyr				Grasmyr		Skogmyr				Furu				Gran-Bjørk			
	Lyngrik		Grasrik		Dekar		Dekar		Dekar		Dekar		Dekar		Dekar		Dekar	
	0/0	Dekar	0/0	Dekar	0/0	Dekar	0/0	Dekar	0/0	Dekar	0/0	Dekar	0/0	Dekar	0/0	Dekar	0/0	Dekar
<i>Stange almenning.</i>																		
Innen Stange herred	1.655	17,5	2.081	22,0	416	4,4	1.563	16,5	3.752	39,6	9.467	100						
Innen Romedal herred	—	—	—	—	5	10,4	25	52,1	18	37,5	48	100						
Innen Eidsvoll herred	22	10,0	28	12,7	22	10,0	18	8,2	130	59,1	220	100						
Sum for Stange almenning	1.677	17,2	2.109	21,7	443	4,5	1.606	16,5	3.900	40,1	9.735	100						
<i>Stange herred.</i>																		
Del av Stange almenning	1.655	17,5	2.081	22,0	416	4,4	1.563	16,5	3.752	39,6	9.467	100						
Stange bygd	75	11,7	28	4,4	79	12,4	198	30,9	260	40,6	640	100						
Sum for Stange herred	1.730	17,1	2.109	20,9	495	4,9	1.761	17,4	4.012	39,7	10.107	100						
<i>Undersøkt myrareal i alt.</i>																		
I Stange almenning	1.677	17,2	2.109	21,7	443	4,5	1.606	16,5	3.900	40,1	9.735	100						
I Stange bygd	75	11,7	28	4,4	79	12,4	198	30,9	260	40,6	640	100						
Sum	1.752	16,9	2.137	20,6	522	5,0	1.804	17,4	4.160	40,1	10.375	100						

Til orientering om næringsinnholdet i myrene kan nevnes at analyseresultatene av 10 jordprøver som er uttatt fra forskjellige myrtyper i Stange almenning, viser tilfredsstillende høy volumvekt for de fleste prøvers vedkommende. Alle prøver er sterkt sure med pH-verdi under 5,0 og de fleste viser forholdsvis lavt askeinnhold. Innholdet av kvelstoff (N) er noe vekslende. Fire prøver viser således et ganske bra innhold angitt i prosent — over 2,5 % N. Utregnet i kg pr. dekar til 20 cm dybde, hvor det også tas hensyn til volumvekta, viser det seg at bare to prøver inneholder mer enn 800 kg N. Fire prøver inneholder imidlertid mellom 700 og 800 kg N, og stort sett kan resultatet karakteriseres som tilfredsstillende når det gjelder innholdet av kvelstoff. Kalkinnholdet er derimot jevnt over lavt — til dels meget lavt — både angitt i prosent og utregnet i kg pr. dekar til 20 cm dybde. De utførte analyser tyder således på at myrene i almenningen vil gi positivt utslag for kalking ved eventuell oppdyrking.

Med hensyn til myrenes utnyttelse til skogproduksjon kan nevnes at den overveiende del av de undersøkte myrer allerede er grøftet med dette formål for øye. Under befaringen har en likevel gradert myrenes skikkethet for skogkultur i fem klasser, S 1 til S 5, svarende til graderingen av dyrkingsverdet. Resultatet av bedømmelsen av de enkelte myrer er innført i myrselskapets inventeringsprotokoller, men det er ikke ført opp noe bestemt areal av grøfteverdig myr, da det i mange tilfelle bare dreier seg om mindre partier av de enkelte myrer.

Den samlede kubikkmasse brenntorv for hele det undersøkte område er beregnet til 1.220.900 m³ råtorv. Herav finnes 1.060.500 m³ i Stange almenning og 160.400 m³ i Stange bygd. Areal brenntorvmyr utgjør i alt 693 dekar, fordelt på 25 felter.

Ved beregning av kubikkmassen er det underste 20 cm torvlag ikke tatt med og heller ikke det dårlig fortorvede lag som ligger over brenntorva. Sistnevnte torvlag har som regel en tykkelse av 0,3 m.

Analyseresultatene av 11 brenntorvprøver som er tatt fra det undersøkte område, viser at volumvekta er tilfredsstillende høy for 8 prøvers vedkommende, mens 3 prøver viser lav volumvekt og vil således gi temmelig lett brenntorv. Sammenholdsgraden er stort sett bra. Askeinnholdet varierer en del, men ingen av prøvene viser så høyt askeinnhold at torva av den grunn ikke kan nyttes som brenntorv. Brennverdien angitt i torv med 25 % vann, viser seg å være under middels høy (3500 kal.) for alle prøver, unntatt en. All i alt representerer de fleste prøver omtrent middels god brenntorv eller knapt nok det.

Når det gjelder strøtorv, utgjør den samlede kubikkmasse 795.300 m³ råtorv, hvorav 727.800 m³ finnes i Stange almenning og

67.500 m³ i Stange bygd. Areal strøtorvmyr utgjør i alt 746 dekar fordelt på 29 felter.

Analyseresultatene av 8 strøtorvprøver, som er tatt fra myrer i Stange almenning, viser liten vannoppsugingsevne, mindre enn 7 ganger torvas vekt beregnet ved 20 % vanninnhold. En prøve som er tatt fra en myr i Stange bygd, viser derimot god vannoppsugingsevne, 11,2 ganger torvas vekt beregnet ved 20 % vanninnhold.

Alle brenntorv- og strøtorvmyrer er som ved tidligere myrinventeringer, samlet i tabellform med oppgave over de viktigste data vedrørende de enkelte myrer. Tabellen vil imidlertid ikke bli tatt med her.

Myrene i Stange almenning.

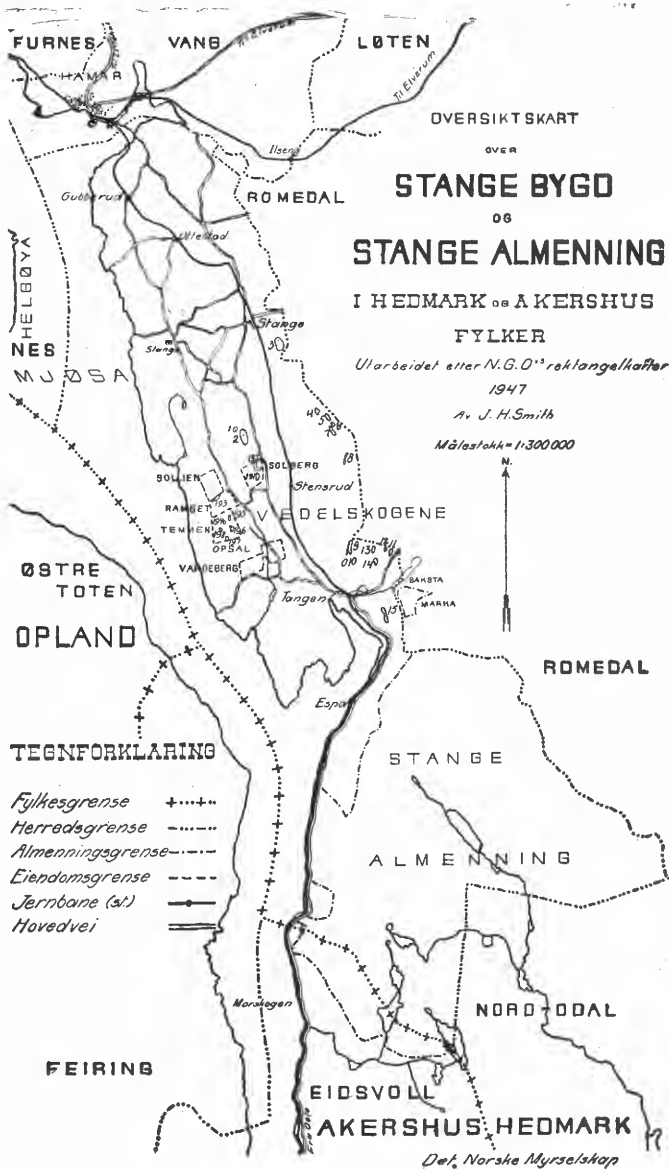
Stange almenning har som tidligere nevnt et totalareal av 127.670 dekar. Av dette areal utgjør 120.529 dekar et sammenhengende skogkompleks, hvorav 6.425 dekar ligger i Eidsvoll og 114.104 dekar i søre del av Stange herred. Desuten eier almenningen et skogstykke som kalles Bakstadmarka i Romedal herred med et totalareal av 1.236 dekar, og endelig de såkalte Wedelskogene i Stange bygd med et totalareal av 5.905 dekar. Wedelskogene består av en rekke tidligere gårdsskoger, nemlig Ramseth, Temmen, Solberg, Sollien, Opsahl og Vardeberg skoger. Ved myrinventeringen er det bare undersøkt myrer i de 3 førstnevnte skoger.

Totalarealets prosentiske fordeling på de ulike markslag innen hele almenningens område er meddelt nedenfor på grunnlag av foreliggende taksasjonsresultater.

Produktiv skog	83,4 %
Plasser	1,0 »
Myr	10,4 %
Impediment	2,7 »
I alt uproduktiv skog	13,1 »
Vann	2,5 »
	<hr/>
Sum	100,0 %

Som det sees utgjør myrene 10,4 % av almenningens totalareal svarende til 13.357 dekar. Herav er ved myrinventeringen undersøkt i alt 9.735 dekar fordelt på 198 myrer eller ca. 73 % av hele myrarealet.

Av hensyn til skogsdriften er almenningen inndelt i 16 skifter, og ved myrinventeringen er resultatet av undersøkelsene ført opp særskilt for hvert enkelt skifte. De forskjellige skifter er høyst ulike

i utstrekning, og størrelsen av myrarealet varierer også sterkt fra skifte til skifte. Minst myr er det i Sakslundmarka, hvor det ifølge taksasjonsresultatene bare finnes 10 dekar myr. I dette skifte er derfor ingen myrer tatt med ved våre undersøkelser. For øvrig varierer det undersøkte myrareal mellom 16 dekar i Sjølia, og 1.861 dekar i Kvernhusbråten og Storfløta skifter. Gran- og bjørkemyrene er gjennomgående den mest utbredte myrtype i Stange almenning, men det er ikke så liten variasjon i myrtypenes relative utbredelse fra skifte til skifte. I skiftene Spetalen, Storfløta og Rasen inntar således mosemyrene et forholdsvis stort areal. Det samme er tilfelle innen Kvernhusbråten skifte. Gjennomgående er det slik at de skifter hvor en finner de største sammenhengende myrstrekninger, også har forholdsvis størst arealer av mosemyr.

De største myrstrekninger ligger på begge sider av vegen til Spetalen i søre del av almenningen. I østlige del, fra Remmenvangen og sørøstover mot Svartåsen, finnes også mange forholdsvis store myrer, og endelig må nevnes området omkring Fløtbakken, nordøstligst i almenningen. For øvrig er de fleste myrer små og ligger nokså spredt.

Myrenes dybde veksler, men det er sjelden å treffe så store dybder som 5 m iallfall over større arealer. Undergrunnen består av sand, grus og stein, i noen tilfelle fjell, men leir er derimot ikke påvist i bunnen av myrene.

Dyrkingsmyrer: Det er i alt skilt ut et myrareal på 1.760 dekar som har fått karakteren D 3 eller bedre. Dette svarer til 18,1 % av det undersøkte myrareal i almenningen. Av de utskilte 41 dyrkingsfelter er det bare 4 som har en størrelse på ca. 100 dekar, 9 felter ligger mellom 50 og 100 dekar, mens hele 28 felter er mindre enn 50 dekar. De fleste dyrkingsmyrer ligger spredt og mange nokså avsides. Dessuten er praktisk talt alle disse myrer grøftet og mer eller mindre skogbevokset. De fleste er derfor temmelig tunge å dyrke. Alt i alt er således mulighetene for myr dyrking i almenningen nokså begrenset. Imidlertid kan det nok bli aktuelt å utnytte noen av de utskilte felter til dyrking, dels alene og dels i tillegg til eventuelle fastmarksarealer. Vi skal derfor i det følgende gi en kort oversikt over de viktigste felter.

I nordre del av almenningen må nevnes **E n d e l a u s m y r a**, som tilsammen har et areal av 123 dekar, hvorav 100 dekar har fått D 3. Myra har forholdsvis god beliggenhet like ved vegen til Fløtbakken, den er grøftet for skog og har bra utløp. En stor del av arealet er skogmyr, vesentlig bjørkemyr, som er noe tung å rydde, men alt i alt er størstedelen noenlunde bra dyrkingsmyr.

K n u k l i m y r e n e har noenlunde tilsvarende størrelse som foregående myr, men ligger mer tungvint til. Kvaliteten er delvis mindre god, men det er godt utløp for vannet, og en stor del av myra kan pløyes.

Hemstadvangmyra ligger inntil setrene Hemstadvangen og Lille Revangen. Hele arealet som utgjør 95 dekar, er bedømt som god til noenlunde god dyrkingsmyr. Vestlige del er ganske tett skogmyr, og hele arealet er grøftet.

I østlige del av almenningen ligger Eltonvangmyra som har et samlet areal av 200 dekar. Herav har ca. 100 dekar fått D 3. Myra er grøftet og har bra avløp for vannet. Nordlige og vestlige del er best og har fått D 3, men også sørøstlige del, som er noe svakere og vesentlig består av grasrik mosemyr, kan komme på tale til dyrking. Det er således mulig å få et sammenhengende dyrkingsfelt her på omkring 200 dekar myr. Høgbergmyra, som ligger sør for foregående, har et samlet areal av 174 dekar. Storparten av myra er mindre god dyrkingsmyr, men i sør finnes et område på ca. 60 dekar som vesentlig består av grasmyr (starr- og myrull-bjønnskjeggttype). Dette parti er ganske god dyrkingsmyr og forholdsvis lett å dyrke. I tillegg til myra kan det sannsynligvis la seg gjøre å dyrke en del fastmark sønnenfor.

Stakamyra, som ligger i vestlige del av almenningen, er stort sett noenlunde god dyrkingsmyr. Samlet areal utgjør 68 dekar. Myra er grøftet for skog, er fast i overflaten og gjennomgående vel formold. En del fastmark kan sannsynligvis dyrkes i tillegg til myra. Lenger sør ligger nordre og søndre Trangmyr, som begge er av ganske god kvalitet. De er imidlertid forholdsvis tunge å dyrke og har dessuten uheldig form for dyrking. Arealet utgjør henholdsvis 82 og 49 dekar.

Stormyra, nord for vegen til Spetalen, har et samlet areal av 200 dekar. Midtre del inneholder strøtorv, men et mindre parti i sør ved vegen og nordlige del av myra kan dyrkes. Tilsammen har ca. 100 dekar fått D 3. Det aller meste av dette areal er imidlertid kostbart å rydde og derfor neppe av de felter som blir aktuelle å dyrke med det første.

Selv om de fleste dyrkingsmyrer i Stange almenning er forholdsvis små og ligger spredt, kan nok myrene likevel få noen betydning i framtida, særlig hvis det blir aktuelt å gå til anlegg av beitefelter i større utstrekning. Beitene bør da så vidt mulig legges i de områder av almenningen hvor større myrer kan inngå som en del av arealet.

I Stange almenning er som tidligere nevnt, de fleste myrer grøftet for skog i større eller mindre utstrekning. Resultatet av grøftingen er i mange tilfelle bra, men som rimelig kan være er det også utført grøfting på myrer som viser mindre gode resultater. Imidlertid er det mange forhold som spiller inn når det gjelder grøfting av myrene. En rekke grøfter er således tatt vesentlig for å forbedre driftsvegene eller for å hindre forsumping av tilgrensende fastmark, og i slike tilfelle kommer hensynet til å få skogen ut på myrene i annen rekke. Hvordan det økonomiske resultat av grøftingen stiller seg har en ingen oversikt over, men det kan i denne forbindelse

nevnes at myrarealet ifølge taksasjonsresultatene i 1941 var 464 dekar mindre enn beregnet ved skogtaksten i 1930. Dette gjelder hele almenningen, unntatt Wedelskogene. I skiftene Ottskogen, Sakslundmarka, Lillemark, Sjølia, Ulvin—Skrårud og Bakstadmarka er brukt taksasjonsprosjenter fra 5 til $12\frac{1}{2}$ %, mens det i resten av almenningen er brukt $2\frac{1}{2}$ %. I Wedelskogene er samtlige myrer grøftet for lang tid tilbake og med godt resultat. Ifølge skogkart i målestokk 1:5000 opptatt i 1904 utgjør undersøkt myrareal i den del av Wedelskogene hvor det er tatt med myrer ved inventeringen, i alt 160 dekar. Ved skogtakst i 1934 og 1938 (taksasjonsprosjenter 10 og $12\frac{1}{2}$ %) er myrarealet i samme område beregnet til 72 dekar. Flere av myrene her er nå helt gjengrodd med skog og regnes følgelig ved skogtakstene inn i arealet av produktiv skog. En jordbunnsmessig undersøkelse av disse arealer ville derimot fremdeles vise bortimot samme myrareal som ved kartleggingen.

Brenntorvmyrer: De fleste brenntorvmyrer i almenningen er små, og i mange tilfelle er torva vanskelig å utnytte p. gr. a. myrenes beliggenhet i forhold til veg. Mange brenntorvmyrer er desuten skogbevokset og er således kostbare å rydde, og endelig er det i noen tilfelle vanskelig å skaffe tilstrekkelig tørkeplass for torva. En vil ikke unnlate å gjøre oppmerksom på disse forhold, da en ellers lett vil få et for gunstig inntrykk av almenningens ressurser av brenntorv bare ved å betrakte oppgaven over den samlede kubikkmasse råtorv, der som tidligere anført er beregnet til 1.060.500 m³.

I det følgende skal vi ganske kort bare nevne de viktigste brenntorvmyrer som kan bli gjenstand for maskinell torvdrift.

Sør for Fløtbakken ligger **L a n g m y r a**, hvor Stange almenning har et maskintorvanlegg i drift. Myra ligger forholdsvis nær bilveg. Det er godt utløp for vannet og bra tørkeplass for torva. Arealet av brenntorvmyr er imidlertid nokså begrenset, knapt 50 dekar. Deler av myra er dessuten nokså grunn og torvkvaliteten noe ujevn.

Sør for Remmenvangen ligger **R e m m e n v a n g s t o r m y r a** som gjennomgående inneholder god brenntorv i nordlige del. Areal brenntorvmyr utgjør ca. 50 dekar og den samlede kubikkmasse råtorv omkring 95.000 m³. Slik som vegforholdene nå er i almenningen, ligger Remmenvangstormyra tungvint til for utnyttelse, men hvis den planlagte veg fra Fløtbakken og sørover blir bygd, vil denne myra temmelig sikkert bli aktuell å utnytte.

E l t o n v a n g m y r a er almenningens største brenntorvmyr med en samlet kubikkmasse råtorv av 150.000 m³. Areal brenntorvmyr utgjør ca. 100 dekar fordelt på to felter. Vestlige og nordlige del av myra har ujevn dybde og er tungvint å drive. På sørøstlige del ligger forholdene bedre til rette for maskinmessig drift, men torvkvaliteten er gjennomgående dårlig i øverste meter. Eltonvangmyra hører derfor ikke til de myrer som først bør tas i bruk.

Til slutt nevnes **H e m s t a d v a n g m y r a** som har et samlet

areal av 100 dekar, mens areal brenntorvmyr er beregnet til ca. 50 dekar med omkring 100.000 m³ råtorv. Torv kvaliteten er noe ujevn. Det er best torv på vestlige del, og gjennomgående mindre god kvalitet på østlige del.

Strøtorvmyrer: Med hensyn til strøtorvmyrer er almenningen forholdsvis bedre stilt enn når det gjelder brenntorv- og dyrkingsmyrer. Den samlede kubikkmasse råtorv er riktignok ikke så stor, men de største strøtorvmyrene ligger innen et forholdsvis begrenset område og har noenlunde gunstig beliggenhet i forhold til veg.

På begge sider av vegen til Spetalen ligger Stormyra, Meramyra og Lomtjernsmyrene. Tilsammen inneholder disse myrer ca. 275.000 m³ strøtorv av noe ujevn, men stort sett brukbar kvalitet. På Stormyra har det vært produsert litt torvstrø, men for øvrig er torva ikke utnyttet. Videre nevnes Spetalstormyra, hvor den samlede kubikkmasse råtorv er beregnet til 127.500 m³. Torv kvaliteten er noenlunde brukbar, og myra kan grøftes tilstrekkelig dypt. Til slutt nevnes Ottvangstormyra med en samlet kubikkmasse råtorv av 48.000 m³. Denne myra ligger riktignok mer avsides enn de øvrige, men torv kvaliteten er ganske bra, og myra er rimelig å grøfte. Dessuten er arealet og kubikkmassene så pass store at myra skulle kunne utnyttes med fordel.

En viktig forutsetning for å utnytte alle de foran nevnte myrer er imidlertid at vegen til Spetalen blir utbedret. Alle myrene ligger nemlig så langt fra bygda at torva i tilfelle må hentes med bil. Av hensyn til transportutgiftene vil det for øvrig være mest hensiktsmessig å bygge en mindre torvstrøfabrikk og levere torva presset i baller.

Myrene i Stange bygd.

Som tidligere nevnt er det i Stange bygd undersøkt et myrareal på i alt 640 dekar fordelt på 15 myrer. De fleste myrer er små og ligger i skogstrekningene i østlige del av bygda nær grensen mot Romedal. Med hensyn til den framtidige utnyttelse så må en nok her regne med at skogproduksjon kommer i første rekke for de fleste myrers vedkommende. Kvaliteten er riktignok ikke alltid som en kunne ønske det sett fra skogbrukssynspunkt, men myrenes beliggenhet, størrelse og form vanskeliggjør i mange tilfelle annen utnyttelse.

Når det gjelder dyrkingsmyrer, er det bare skilt ut et areal på 30 dekar som har fått D 3, nemlig en myr sørvest for Nøstjern og Grefsmyra, nordvest for Rønevangelen. Den førstnevnte tilhører Store Ree gård og har et areal av 20 dekar. Beliggenheten er gunstig, og kvaliteten av myra er bra, men den er ikke billig å dyrke, da det står ganske tett skog over hele arealet. Grefsmyra, som tilhører Lindstad gård, har bare et areal på 10 dekar. Myra

ligger dessuten temmelig avsides og vil neppe komme på tale til dyrking. For øvrig er nok flere av myrene i Stange bygd brukbare dyrkingsmyrer i og for seg. Når de likevel ikke er tatt med her som dyrkingsmyrer, skyldes det andre ting som f. eks. ugunstig beliggenhet eller arrondering.

Av brenntorvmyr er i alt utskilt 73 dekar fordelt på 3 felter. Den samlede kubikkmasse råtorv er beregnet til 160.400 m³.

I denne forbindelse må særlig nevnes Nøslemyra, hvor Stange kommune i en årrekke har hatt et maskintorvanlegg i drift. Myra tilhører gårdene Store Ree og Nøsle og har tilsammen et areal av 124 dekar. Det areal som er igjen å avtorve dreier seg om 50 dekar og inneholder omkring 110.000 m³ råtorv. Torva er gjennomgående av bra kvalitet, men enkelte steder er den noe lett og har mindre god sammenholdsgrad.

De to andre myrer som inneholder brenntorv, er forholdsvis små, og forholdene for brenntorvdrift er dessuten mindre gunstige.

Areal strøtorvmyr utgjør tilsammen 75 dekar med 67.500 m³ råtorv. Det er bare utskilt to strøtorvfelter, nemlig på Våler-tjernmyra og Bakkmyna.

Våler-tjernmyra tilhører Stange kommune og har et samlet areal av 175 dekar. Det har tidligere vært drevet torvstrøproduksjon på denne myra, men driften er innstilt for flere år tilbake, sannsynligvis fordi det var vanskelig å avtorve myra dypere. En stor del av arealet ligger nemlig nokså lavt i forhold til vannstanden i Våler-tjern. Tjernet er senket en del, men i tilfelle den gjenværende strøtorv i myra skal utnyttes, må vannstanden senkes ytterligere. For holdene for eventuell torvstrødrift er således ikke de beste, men torv kvaliteten er god, og myra inneholder enda ca. 60.000 m³ råtorv.

Bakkmyna tilhører Skogsrud gård og ligger like ved veg. Areal strøtorvmyr utgjør imidlertid bare ca. 15 dekar og kubikkmassen av råtorv omkring 7.500 m³. Det har tidligere vært tatt litt strøtorv til gården på denne myra.

Sammen drag.

Myrene i Stange almenning og Stange bygd er undersøkt sommeren 1946. Da Stange almenning også eier skog i Romedal og Eidsvoll, omfatter undersøkelsene en del myrer også utenom Stange herred. Tabell 3 viser hvordan det undersøkte myrareal fordeler seg på de forskjellige områder.

Det er skogmyrene som dominerer i utbredelse både i Stange almenning og Stange bygd. Tar vi hele området under ett, utgjør gran-bjørkemyrene 40,1 %, furumyrene 17,4 %, grasmyrene 5 %, grasrike mosemyrer 20,6 % og lyngrike mosemyrer 16,9 %.

Av dyrkingsmyrer, det vil si myrer som har fått karakteren D 3 eller bedre, er i alt skilt ut 1.790 dekar eller vel 17 % av undersøkt myrareal. Av dette areal ligger 1.760 dekar i Stange al-

Tabell 3.

Oversikt over undersøkt myrareal innen de inventerte områder.

Område	Myrareal i dekar			Sum
	Herred			
	Stange	Romedal	Eidsvoll	
Stange almenning . . .	9.467	48	220	9.735
Stange bygd	640	—	—	640
Sum	10.107	48	220	10.375

menning og bare 30 dekar i Stange bygd. Da de fleste dyrkingsmyrer er små og ligger temmelig spredt, er mulighetene for myrdryrking i større omfang nokså begrenset.

Arealet av brenntorvmyr utgjør tilsammen 693 dekar fordelt på 25 felter. Herav ligger 22 felter med et samlet areal av 620 dekar i Stange almenning og 3 felter med et areal av 73 dekar i Stange bygd. Den samlede kubikkmasse råtorv utgjør 1.220.900 m³, hvorav 1.060.500 m³ i Stange almenning og 160.400 m³ i Stange bygd. For tiden er det to maskintorvanlegg i drift i Stange herred. Således har almenningen et anlegg på Langmyra, sør for Fløtbakken, og Stange kommune har i en årrekke drevet maskintorvproduksjon på Nøslemyra.

Av strøtorvmyr er det i alt skilt ut et areal av 746 dekar fordelt på 29 felter og med en samlet kubikkmasse råtorv av 795.300 m³. I Stange almenning ligger 27 felter som tilsammen utgjør 671 dekar og inneholder 727.800 m³ råtorv, mens det i Stange bygd bare finnes 2 felter på i alt 75 dekar og med 67.500 m³ råtorv.

Da flere større strøtorvmyrer i almenningen ligger forholdsvis gunstig til for utnyttelse, er mulighetene for torvstrøproduksjon ganske gode.

UTVIDET FØRSØKSVIRKSOMHET PÅ MYR I NORD-NORGE.

Av konsulent Paul Johnsen.

Nord-Norge har som bekjent store myrvidder. Etter oppgave fra Det norske myrselskaps myrinventeringer er det bare i Lofoten og Vesterålen ca. 400.000 dekar udyrket, men dyrkbar myr. Når en så til dette legger myrarealene i det øvrige av Nordland fylke og de store myrviddene i Troms og Finnmark, får en et overveldende inntrykk av de områder det dreier seg om.

Under inntrykk av det store behov det er for forsøksmessig be-